

Czym jest autyzm?

Czym jest autyzm?

Autyzm to odmienny od typowego sposób rozwoju człowieka, objawiający się różnicami w sposobie komunikacji, nawiązywania relacji, wyrażania emocji, uczenia się oraz różnorodnym schematem zachowań. Każda osoba z autyzmem jest indywidualnością, a wymienione wcześniej cechy mogą występować w różnym natężeniu.

Dotyczy wielu obszarów funkcjonowania i sprawia, że osoby nim dotknięte rozwijają się inaczej. Autyzm jest obecnie diagnozowany w Polsce u 1 na 100 dzieci. Objawy autyzmu dotyczą w dużej mierze sfery komunikacji. Dziecko z autyzmem może mieć problemy z nawiązywaniem kontaktów oraz zwykłą rozmową z innymi. Wiele dzieci z autyzmem ma opóźniony rozwój mowy lub nie mówi wcale. Często nie patrzą w oczy, nie reagują na swoje imię. Duże trudności może sprawić zrozumienie intencji i zachowań ludzi w najbliższym otoczeniu. Autyzm może przejawiać się również problemem w wyrażaniu własnych emocji i rozumieniu wewnętrznych przeżyć. Na pierwszy rzut oka może się mylnie wydawać, że osoby ze spektrum autyzmu nie lubią kontaktu z ludźmi, w rzeczywistości zazwyczaj chcą nawiązywać przyjacielskie relacje, jednak sprawia im to trudność ze względu na posiadanie niewystarczających umiejętności w tym zakresie.

Objawy autyzmu

Pierwsze sygnały autyzmu u dziecka można zauważyć przed 3 rokiem życia. Zdarza się jednak, że pierwsze niepokojące objawy pojawiają się już w okresie niemowlęcym. Charakterystycznymi objawami mogącymi predysponować do zaburzeń ze spektrum autyzmu jest **brak kontaktu wzrokowego i niezainteresowanie obecnością innych ludzi**. Dzieci z autyzmem często nie podążają wzrokiem za pokazywanymi przedmiotami, nie reagują na inicjowaną zabawę i wykorzystują zabawki w nietypowy sposób (np.: układanie zabawek w ciągi, przyglądanie się elementom przedmiotu, stukanie przedmiotami lub machanie nimi). **Autyzm u dziecka może objawiać się również brakiem interakcji. Dziecko nie robi pa pa, nie przesyła buziaczków.**

Znaczne trudności sprawia mu naśladowanie osób w jego otoczeniu. Częstym symptomem mogącym sugerować autyzm jest sytuacja, gdy dziecko zaczyna mówić znacznie później niż rówieśnicy. Zdarza się również, że dzieci, które zaczynały mówić pierwsze słowa, przestają się komunikować.

Pierwsze sygnały autyzmu

Objawy predysponujące do zaburzeń ze spektrum autyzmu, kiedy dziecko:

Nie mówi lub ma kłopoty z mówieniem

Nie wchodzi w relacje i interakcje z innymi ludźmi

Przejawia stereotypowe zachowania i zabawy
(Na przykład: trzepie rączkami, używa nietypowych przedmiotów do zabawy, układa zabawki w długie rzędy).

Nie nawiązuje kontaktu wzrokowego

Nie naśladuje

Nie wykonuje prostych poleceń (usiądź, daj)

Ma trudność z koncentracją uwagi

Jeżeli zauważysz, któreś z powyższych sygnałów u dziecka, poproś o skierowanie do placówki oferującej diagnozę, takiej jak Klinika JiM lub skorzystaj z prywatnych poradni.

Spektrum autyzmu

W przypadku autyzmu mówi się o spektrum zaburzeń, ponieważ nie istnieje jeden wzorzec poziomu funkcjonowania charakteryzujące osoby z autyzmem. Mogą one być wręcz diametralnie różne, pomimo takiej samej diagnozy. Oznacza to, że autyzm może przyjmować zupełnie inną postać, od łagodnych objawów, po bardzo nasilone, utrudniające funkcjonowanie w każdej sferze życia. Jeżeli zaobserwujemy, którykolwiek ze wskazanych sygnałów, powinniśmy skonsultować to z odpowiednim specjalistą. Wystąpienie sygnałów nie musi świadczyć o autyzmie, dlatego warto wszystkie nasze wątpliwości niezwłocznie skonsultować. Autyzm nie jest chorobą, a zaburzeniem rozwoju. Towarzyszy osobie przez całe życie. W związku z tym nie ma możliwości wyleczenia go. Natomiast dzięki oddziaływaniom terapeutycznym można poprawić funkcjonowanie osób ze spektrum autyzmu.

Jeżeli dziecko przejawia nietypowe zachowania i obserwujesz u niego którykolwiek z sygnałów autyzmu, warto zwrócić uwagę rodziców lub opiekunów. Osoby, które podejrzewają spektrum autyzmu u swojego dziecka powinny uzyskać skierowanie do placówki oferującej diagnozę, aby rozwiązać wszelkie wątpliwości.

Spektrum autyzmu charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zaburzeń, które mogą objawiać się w bardzo indywidualny sposób. Warto mieć na uwadze, że wystąpienie pojedynczych z wymienionych przez nas sygnałów, nie oznacza jeszcze autyzmu, ponieważ trudność diagnozy polega również na wykluczeniu innych, podobnych zaburzeń.

Czym jest autyzm dla rodziców?

Jak moje dziecko postrzega świat?

Przebywając 24 godziny na dobę z dzieckiem z autyzmem, rozumiałam jak zupełnie inaczej niż ja, może ono postrzegać otaczający świat. To co dla mnie jest czymś zupełnie normalnym i przyjemnym jak np. słuchanie ulubionej piosenki w radio, podczas jazdy autem, dla mojego dziecka jest fizycznym bólem.

Każdego wieczoru leżąc w łóżku i czytając bajki na dobranoc, znajduję czas na rozmowę z synem. To właśnie ten moment z całego dnia Kuba wpisał sobie już na stałe w schemat, jako czas na "poważne rozmowy" z mamą. Wtedy dowiaduję się o tym, co go niepokoi, z czym ma problemy, o których w czasie dnia mi nie mówi i właśnie wtedy prosi mnie o "instrukcje" lub o "przećwiczenie" jakiejś scenki z umiejętności społecznych z kolegami.

Często zaskakuje mnie wtedy swoją dojrzałością - taką "starą duszą" uwięzioną w młodym ciele i swoimi przemyśleniami o jakie nikt nie posądzałby przeciętnego siedmiolatka. Przeciętnego, może i nie - ale w końcu moje dziecko do przeciętnych przecież nie należy i nigdy nie należało. On zawsze czuł mocniej, widział więcej, postrzegał świat, ludzi, przyrodę i zwyczajne rzeczy zupełnie inaczej. To właśnie syn mi powiedział "mamusiu, proszę nie używaj tego kremu, bo jego zapach (zupełnie niewyczuwalny dla mnie) jest nie do zniesienia". Pokazał mi również, że głośne dźwięki go bolą i robi się wtedy nerwowy, a światło, które wpada do salonu o konkretnej godzinie, jest nie do zniesienia, bo jego zdaniem odbija się w różnych przedmiotach i nie może wtedy skupić wzroku na tym na czym chce.

Teraz już wiem, że to są tylko lub aż sensoryzmy i potrafię je opanować, aby syn poczuł się komfortowo. Gorzej jest z tym na co większego wpływu nie mam - z ludźmi. Problemy z rozpoznawaniem ironii, żartów, docinek, z zaczepkami i przemocą rówieśniczą to codzienność mojego dziecka. Pytania o to, dlaczego ktoś powiedział, czy zrobił coś niemilego, skoro syn sobie na to nie zasłużył. Ta ślepa ufność we wrodzone dobro drugiego człowieka i traktowanie każdego jak przyjaciela, bo np. raz, kiedyś na korytarzu odpowiedział mu przelotnie "cześć".

Zdarzają się też pytania o ludzkość jako całość. Dlaczego niszczymy świat (gdy przejeżdżamy autem obok robotników, którzy właśnie wycinają kolejne drzewo z numerem 179)? Dlaczego dorośli są dziwni i nie myślą o przyszłości swoich dzieci i wnuków? Przecież one będą musiały jakoś żyć na planecie zniszczonej przez swoich rodziców i dziadków. Tak - takie rozmyślenia ma dziecko.

Jest jeszcze ta dosłowność i pilnowanie szczegółów. Życie spędzone w obecności mojego dziecka nauczyło mnie, że każde jedno zdanie, które wypowiadam do niego, musi być bardzo przemyślane i odpowiednio powiedziane. Pamiętając o tym, że nie ma mowy o wychwytywaniu kontekstu, żartu sytuacyjnego, czy formułowaniu stwierdzeń, które mogą być później "edytowane" aby coś w nich zmienić, rozmawiam z synem próbując mu prawdziwie opisać zasady panujące w naszym świecie.

Kuba zapamiętuje wszystko, każde słowo, każdą wypowiedź, której nie był nawet adresatem a jedynie biernym słuchaczem. Łączy je od razu z miejscem, dniem i czynnością, którą się w tym momencie zajmował. Z łatwością potrafi mi przypomnieć i udowodnić, że kiedyś powiedziałam coś inaczej niż teraz, a było to wtedy, kiedy np. był wtorek, słońce mocno świeciło, on oglądał bajkę "Tedi" i w tym momencie w bajce podpłynął statek. Tak - to jest właśnie ta dokładność w zapamiętywaniu szczegółów i "przetadowanie mózgu" zbędnymi informacjami. Ja umiem je filtrować i zostawiać w pamięci tylko to co jest najważniejsze w sytuacji - dla mojego syna wszystko jest równoznacznie ważne. Czasami przeraża mnie to wszystko, czego on doświadcza na co dzień. Zastanawiam się wtedy, czy ja - jako osoba dorosła, poradziłabym sobie z tym, z czym mierzy się moje siedmioletnie dziecko i szczerze mówiąc uważam, że chyba nie. To uczy ogromnej pokory i akceptacji odmienności. Otwiera mi oczy na to jak moje dziecko postrzega świat.

Anna Pius, mama Kubusia

Jak komunikować się z osobą ze spektrum autyzmu?

Zachowywać się w sposób wyrozumiały

Zachować dla siebie komentarze o odmiennych zachowaniach

Mówić w sposób konkretny

Trzymać się tematu rozmowy, unikać dygresji

Zadawać krótkie, konkretne pytania i udzielać krótkich odpowiedzi

Wykazać się cierpliwością

Jak pomóc osobie ze spektrum autyzmu?

Jeżeli znasz osobę z autyzmem lub w swoim otoczeniu spotkasz się z zachowaniami charakterystycznymi dla spektrum, pamiętaj, że możesz pomóc!

Przede wszystkim nie oceniaj, unikaj negatywnych komentarzy czy krępujących pytań. Najlepszym rozwiązaniem jest zapytanie rodzica, opiekuna lub osoby w spektrum czy możesz jakoś pomóc. Uzyskasz wtedy jasną odpowiedź co możesz zrobić. Nawet jeżeli ktoś nie poprosi o pomoc, pamiętaj, że takie pytanie jest dla nich bardzo ważne.

Rozmawiając z osobą ze spektrum, staraj się mówić jasno i zrozumiale. Reaguj na komunikaty. Jeżeli osoba z autyzmem powie coś nieodpowiedniego, postaraj się wyjaśnić dlaczego nie należy się tak zachowywać i powiedz o swoich uczuciach oraz o tym, jak odbierasz jej słowa. Pamiętaj, że osoby z autyzmem również chcą mieć kolegów i znajomych, nawet jeśli czasem wydaje się inaczej. Nie bierz wszystkiego do siebie. Nawet jeżeli usłyszysz coś co wprowadziło Cię w zakłopotanie lub sprawiło Ci przykrość – osoba z autyzmem nie miała złych intencji. Wyjaśnij jej jak się czujesz i jaka jest tego przyczyna.

Pamiętaj, że życie osób z autyzmem, dzięki Twojemu zrozumieniu może zmienić się na lepsze.

Wiesz już czym jest autyzm i jak pomóc osobie ze spektrum. Mamy nadzieję, że otworzysz się na ludzi z tym zaburzeniem i pomożesz im rozwiązać problemy.

Fundacja JiM
93-279 Łódź, ul. Tatrzńska 105

Zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia
XX Wydział KRS pod nr 0000127075 | NIP 728-24-55-613
Nr konta: 03 1030 1999 7750 0000 5200 0000

www.jim.org